

Helena Ložar - Podlogar
Profesorju Dušanu Ludviku (1914–2001)

Poleti se je tiho poslovil sodelavec našega zbornika, prof. dr. Dušan Ludvik, redni profesor in do leta 1983 predstojnik oddelka za nemški jezik in književnost na Filozofski fakulteti ljubljanske univerze. Bil je literarni zgodovinar, s študijem na Karlovi univerzi v Pragi (bohemistika, germanistika in bibliotekarstvo) in med drugo svetovno vojno v Ljubljani (germanistika, slovenistika in primerjalna književnost), poznamo pa ga tudi kot

pesnika in prevajalca. Že s pripravo disertacije *Nemško gledališče v Ljubljani do leta 1790* (Ljubljana, 1957) je začel znanstveno preučevati zgodovino nemških potujočih gledaliških skupin v Sloveniji v 17. in 18. stoletju.

Svoje raziskave s področja literarne zgodovine (obdobje Prešerna in Čopa) je Dušan Ludvik razširil tudi na ljudsko slovstvo. V razpravi 'O preletu žerjavov. Pozdravne pesmi in plesi' (Traditiones 5–6/1976–1977), za katero v svoji skromnosti pravi, da »noče biti primerjalna študija o tekstih in likih žerjavjega plesa«, opozarja na zanimivo in vendar še neobdelano ljudsko izročilo o žerjavih. Sam je motive iskal v Štrekljevih Slovenskih narodnih pesmih. Razmišljal je tudi o ljudskih motivih v Župančičevih pesmih. »Dvojna obleka« v Župančičevi Dumi' (Traditiones 13/1984) ga ni prepričala o njeni »narodopisni vrednosti«, saj Ludvik dokazuje, da pojem ni pesnikov izum, ni niti belokranjski niti iz Župančičevega časa, saj je star več kot 2000 let, prevzet iz Svetega pisma stare zaveze, iz Knjige pregovorov, in tako torej ne more biti vir za preučevanje belokranjske noše. Zelo dragoceno ih nepogrešljivo pa je poglobljanje Dušana Ludvika v etimološka vprašanja iz zgodovine slovensko-nemških jezikovnih stikov. Že v Traditiones 2/1973 je predstavil 'Ljudska imena zdravilnih rastlin'. Semantično in kulturnozgodovinsko je raziskal različna slovenska imena za zdravilne rastline in skušal ugotoviti njih izvir, starost in geografsko razširjenost. Podobno je pozneje razglabljal o ljudskih imenih za repatice (Traditiones 14/1986), k čemur ga je nagovorila razprava M. Matičetovega 'Zvezdna imena in izročilo o zvezdah'. V Traditiones 15/1986 se ponovno vrne k »škopniku«. Posebno mikaven etimološki pojav pa je zanj bila 'Rezijanska muja – grdina' (Traditiones 10–12/1981–1983).

Dr. Dušana Ludvika je bolezen že močno utrudila in vendar je sprejel vabilo in za jubilejni zbornik ob 80-letnici Milka Matičetovega prispeval še en etimološki biser – 'Ljudski izposojenki akovnik in možer' (Traditiones 28/1999). In ne le to: mojemu, mimogrede zastavljenemu vprašanju o izviru ziljske besede »anšuat« za sprejemni obred fanta v konto, mi je v rokopisu, kot pismo napisal obsežno razlago in utemeljitev. Verjetno je to zadnje poglobljanje prof. Dušana Ludvika v etimološka vprašanja, in zdi se mi prav, da ga namesto nekrologa z zahvalo objavim v njegov spomin.